



Testo digitalizzato da [www.torah.it](http://www.torah.it) nel 2010  
Tutti i diritti sulla digitalizzazione riservati

Testo sacro.  
Stampare solo per conservarlo.

Eliminare esclusivamente in ghenizà

# IL PENTATEUCO

VOLGARIZZATO E COMMENTATO

DA

SAMUEL DAVID LUZZATTO

PADOVA  
1874

---

48  
PARASHAT NIZZAVIM

*Torah.it*

פ פ פ נא (ט) אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם שבטיכם וקניכם ושטריכם כל איש ישראל: טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחנהך מהטב עציך עד שאב מימך: לעברך בכרית יהוה אלהיך ובאלתו אשר יהוה אלהיך כרת עמך היום: שני (יב) למען הקים אתך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלהים כאשר דבר לך וכאשר נשבע לאבתך

DEUTERONOMIO XXIX

rerete in tutto ciò che farete. (9) Voi siete rimasti oggi tutti davanti al Signore, Iddio vostro — i vostri capi (di migliaia, di centinaia ecc.), i vostri Capi di tribù, i vostri anziani e i vostri soprantendenti, tutti gli uomini d'Israel; (10) La vostra figliuolanza, le vostre donne, ed il forestiere vivente nel tuo campo; quegli che ti taglia le legna, e quegli che ti attigne l'acqua. — (11) Ad oggetto di accettare il patto del Signore, Iddio tuo, e la sua maledizione [contenuta nel Capo antecedente], ch' il Signore, Iddio tuo, pattuisce teco oggi. (12) In guisa ch' Egli ti costituisca oggi il suo popolo, e ch' Egli divenga il tuo Dio (tutelare), come ti promise, e

ולפיכך ואלך אחכם מ' שנה. (ט) אתם נצבים: לא מיניו שעכו אמין או עשו שם דבר להראות שהם מוקבלים הכרית חבל צום שנשאר שם לשמוע הקלות עד מיום עשו עמים מוקבלים; זה עכשיו אתם כננים ואת"כ הוא מדבר עליו שאולי לא נס שיהי, או הכן לו באונט. שבטיכם: כמו דן ידן עמו כאחד שבעי ישראל. ראשיכם

ואזנים לשמע עד היום הזה: (ה) ואולך אתכם ארבעים שנה במדבר לא בלו שלמתיכם מעליכם ונעלך לא בלתה מעל רגלך: (ה) לחם לא אכלתם ויין ושכר לא שתיתם למען תדעו כי אני יהוה אלהיכם: מפטיר (ו) ותבאו אל המקום הזה ויצא סיחן מלך חשבון ועוג מלך הבשן לקראתנו למלחמה ונכס: (ז) ונקח את ארצם ונתנה לנחלה לראובני ולגרי ולחצי שבט המנשי: (ח) ושמרתם את דברי הכרית הזאת ועשיתם אתם למען תשכילו את כל אשר תעשו:

DEUTERONOMIO XXIX

stati da Dio dotati di sensi e d'intelletto]. (4) Quindi vi feci andare quarant'anni per lo deserto. Le vostre vesti non vi si logorarono addosso, e la tua scarpa non si logorò sul tuo piede. (5) Pane non mangiaste, e vino ed altri liquori inebrianti non beveste: affinché conosceste ch' io, il Signore, sono il vostro Iddio. (6) Indi arrivaste a questo luogo, e Sihòn re di Hheshbòn ed Og re del Basciàn ci uscirono incontro, a darci battaglia, e li battemmo. (7) E c'impossessammo del loro paese, cui demmo in retaggio ai Rubeniti ed ai Gaditi, ed a metà della tribù dei Manassiti. (8) Serbate dunque (nella mente) le parole di questo patto, ed eseguitele; così prospere-

come giurò ai tuoi padri, Abramo, Isacco e Giacobbe. (13) Nè già con voi soli io fo questo patto, accompagnato da questa maledizione. (14) Ma tantò con chi è qui con noi presente oggi, innanzi al Signore, Iddio nostro, quanto con chi non è qui con noi oggi. (15) Perciocchè voi sapete la dimora che abbiam fatta nel paese d'Egitto, ed il passare che femmo tra quelle nazioni per le quali passaste. (16) Ed avete veduti gli abbominevoli e laidi loro idoli, di legno e di pietra, d'argento e d'oro, esistenti presso di loro. (17) Se mai quindi vi è tra voi un uomo o una donna, o una famiglia, o una tribù, che abbia oggi il cuore rivolto lungi dal Signore, Iddio nostro, per andare a prestar culto agli dèi di quelle nazioni; se mai (dico) havvi tra voi una radice che sia per produrre tossico ed assenzio; (18) E all'udire le parole di questa maledizione si lusinghi internamente con dire: « Io vivrò felice, quand' anche seguirò il proponimento del mio cuore » [perchè le maledizioni sono nazionali, anzichè individuali] — in guisa ch' il campo abbondante d'acqua abbia ad aggiungersi al sitibondo [vale a dire: l'apostasia dell'individuo, quando non venisse punita, si propagherebbe, ed il terreno irriguo, cioè la parte sana del popolo, assimilerebbe al campo scarso d'acqua, cioè alla parte guasta e traviata, e l'intera nazione rovinerebbe]: (19) Il Signore non vorrà perdonargli, ma allora l'ira del Signore e la sua indignazione arderanno [letteralmente: fumeranno] contro a quell'uomo, e poserassi sopra di lui tutta la maledizione, scritta in questo libro, ed il Signore cancellerà il suo nome di sotto al cielo.

שבטיכם: עיני צראשית מ"ט י"ו. (יד) ואת אשר איננו פה: אין הכוונה כלל על הדורות הבאים, כי לא נזכרו ולא נרמזו בצרעה הזאת הדורות הבאים; אבל אשר אחס כצבים כאן כלכם, ואם חולי יש אדם שלא בא לכאן, להיותו מולה או לסבה אחרת, דעו כי גם את אשר איננו פה אתי כורת הברית הזאת. (טז) כי אחס ידעתם: וזה אתי אומר מוכני שאתם ידעתם וגו' לפיכך אתי מושג שמה יש צבם. (יז) פן יש בכם: הטעם היקוד העתיד לגרום נזק והפסד מצד הברכה, בהיותו נזק ממשקה או שטן. (יח) אשרי שעובתי הפירוט שכתבתי זה שנים קצרות, וכתבתי תחתיו פירוט אשר במשקל, וגם בו עשיתי אה"כ קצת תיקון, היום כ"ו שנת תר"כא כ"ל

לאברהם ליצחק וליעקב: (א) ולא אתכם  
 לברכם אנכי כרת את הברית הזאת ואת  
 האלה הזאת: (ב) כי את אשר ישנו פה עמנו  
 עמד היום לפני יהוה אלהינו ואת אשר  
 איננו פה עמנו היום: שלישי (ג) כי אתם ידעתם  
 את אשר ישבנו בארץ מצרים ואת אשר  
 עברנו בקרב הגוים אשר עברתם: (ד) ותראו  
 את שקוציהם ואת גלליהם עין ואבן כסף  
 וזהב אשר עמהם: (ה) פן ייש בכם איש או  
 אשה או משפחה או שבט אשר לבנו פנה  
 היום מעם יהוה אלהינו ללכת לעבד את  
 אלהי הגוים ההם פן ייש בכם שרש פרה  
 ראש ולענה: (ו) והיה בשמעו את דברי  
 האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום  
 יהיה לי כי בשררות לבי אלך למען ספות  
 הרוח את הצמאה: (ז) לא יאבה יהוה סלה  
 לו כי אז יעשן אפי יהוה וקנאתו באיש  
 ההוא ורכצה בו כל האלה הכתובה בספר

(20) Ed il Signore lo renderà distinto, in male, da tutte le tribù d'Israel, secondo tutte le maledizioni del patto, scritto in questo libro della Legge. (21) In guisa che le generazioni successive, sia i vostri figli che sorgeranno dopo di voi, quanto lo straniero, venuto da paese lontano, al veder le piaghe di quella terra [cioè di quel tratto della Cananea, posseduto già da quella famiglia datasi all'idolatria], ed i mali di cui il Signore l'avrà resa infetta; (22) (Vedendo) il suo suolo tutto adusto, (divenuto quasi) zolfo e sale, non atto alla seminazione, nè alla vegetazione, nè crescervi alcun'erba; come là, dove furono Sodoma e Gomorra, Admà e Ssevoim, ch' il Signore ha subissate nel suo sdegno e nell'ira sua.... (23) Diranno [i passeggeri di] tutte le genti: Perchè il Signore ha trattato così questa terra? Perchè una collera così grande? (24) E [gl'Israeliti rimasti nel paese] risponderanno: Perchè hanno abbandonato il patto del Signore, Iddio dei padri loro, ch' egli ha fatto con essi allora quando li trasse dalla terra d'Egitto. (25) E andarono e prestarono culto ad altri dèi, e si prostrarono a quelli, dèi ad essi sconosciuti, ed i quali (il Signore) non diede loro in retaggio [v. IV. 19-20]. (26) Ed il Signore, acceso di sdegno contro quella terra, mandò sopra di essa

כמו שחגומתי. (כא) ואמר הדור וכו': מכאן שאינו מדבר על כל האומה, רק על משפחה או שבע. (כב) לפי דעתי ראוי להטעים מה קרי האף בגדול הזה. (כד) ואמרו: בניכם הנשארים בארץ, וזה נתקיים בלד מה בעשרת השבטים, שבזאת הכותים לשבת בארצם לא יכלו לשבת בה מפני האריות, עד שקבלו עליהם את התורה, וכן כאן הושיבים מוכריים הקללה הכתובה בפי' הזה, והנה הם (אנשי יבוס) הושיבו לבותים כי לא יוכלו להתיישב בארץ היותם ארץ חלמה הארץ, והנה להם ס' התורה הכולל הקלות האלה, והם קבלוהו עליהם. (כה) ולא חלק ה'

הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה אֶת־שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:  
 (כ) וְהִבְדִּילֹו יְהוָה לְרַעַה מִכָּל שְׁבִטַי יִשְׂרָאֵל  
 כְּכֹל אֱלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה  
 הַזֶּה: (כא) וְאָמַר הַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר  
 יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנֹּבְרֵי אֲשֶׁר יָבֹא מֵאֶרֶץ  
 רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת־מַכּוֹת הָאֲרֶץ הַזֹּאת וְאֶת־  
 תַּחְלָאִיהָ אֲשֶׁר־חָלָה יְהוָה בָּהּ: (כב) גַּפְרִית  
 וּמָלַח שָׂרְפָה כָּל־אֶרֶץ לֹא תוֹרַע וְלֹא־  
 תַצְמַח וְלֹא־יַעֲלֶה בָּהּ כָּל־עֵשֶׂב כְּמַהֲפַכַת  
 סָדֶם וְעַמְרָה אֲדָמָה וְצַבִּיִּים אֲשֶׁר הִפְךָ יְהוָה  
 בְּאָפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ: (כג) וְאָמְרוּ כָּל־הַגּוֹיִם עַל־מָה  
 עָשָׂה יְהוָה כֵּכָה לָאֲרֶץ הַזֹּאת מֶה חָרִי הָאָף  
 הַגָּדוֹל הַזֶּה: (כד) וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־  
 בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם  
 בְּהוֹצִיאֹו אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: (כה) וַיִּלְכּוּ  
 וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם אֱלֹהִים  
 אֲשֶׁר לֹא־יִדְעוּם וְלֹא חָלַק לָהֶם: (כו) וַיַּחַר־

tutta la maledizione scritta in questo libro. (27) Ed il Signore gli svelse d'in su la loro terra, con isdegno, con ira e con gran collera; e li gettò in altro paese, come in oggi (vedesi accaduto). — (28) Le cose occulte spettano al Signore, Iddio nostro [cioè appartiene a lui di punire le colpe occulte]; ma le palesi spettano a noi ed ai figli nostri in perpetuo, (c'incombe cioè) di eseguire tutte le parole di questa Legge [vale a dire: incombe alla nazione d'invigilare all'osservanza della Legge, e punirne le trasgressioni].

XXX

(1) Ora, quando ti saranno sopravvenute tutte queste cose, la benedizione e la maledizione, che ti posi davanti; e tu farai riflessione, in mezzo a tutte quelle genti, dove il Signore, Iddio tuo, t'avrà fatto andare errante; (2) E farai ritorno al Signore, Iddio tuo, ed a norma di quanto ti comando oggi, gli sarai ubbidiente, tu e i figli tuoi, con tutt' il cuore e con tutta l'anima; (3) Il Signore, Iddio tuo, farà ritorno a te, e ti tratterà benignamente: e tornato (a te) ti raccoglierà da tutt' i popoli, dove il Signore, Iddio tuo, avratti disperso.

אוחם להם: עיין למעלה ד' י"ט וק'. (כח) הנסתרות: לעשות דין במושעים הידועים לנו.

(א) והשבות: אל לבבך, כמו ולא ישיב אל לבו ולא דעת ולא תשובה (ישעיה מ"ד י"ט).  
(ג) ושב ה' אלהיך את שבוחך: מלת שבות או שנית במילתה הזאת השגורה בספרי הקדש איכנס מולטון שנים וגלות, אלא משרש טוב, כמו לזות שפמים משרש לזו, וכונת המליצה הזאת בכל מקום שהיא: החזרת האדם או הגוי למועדו הראשון; וראיה לזה זה' שב את שבות איוב, וזה' חזן מקום לשנים וגלות, וכן ושבותי את שבותהן את שבות סדום ובנותיה, וסדום לא הלכה בגלות. גם מלאכו בשוב ה' את שבות בנין, שהוא בלא ספק משרש טוב, לא משרש שבה. ואם יקשה עליכו היות ושב מוכיח הקל, הכה מלאכו גם כן והשבותי את שבות יהודה (ירמיה ל"ג ו'), כי אשיב את שבות הארץ בבראשונה (שם שם י"א), ואקרי כן אשיב את שבות בני עמון (שם מ"ט ו'), עתה אשיב את

www.torah.it

אף יהיה בארץ ההוא להביא עליה את כל הקללה הכתובה בספר הזה: (כז) ויתשם יהיה מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל-ארץ אחרת כיום הזה: (כח) הנסתרות ליהוה אלהינו והנגלת לנו ולבנינו ער-עולם לעשות את-כל-דברי התורה הזאת: ס רביעי (שני במחזור)

ל

(א) והיה כייבאו עליך כל-הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבת אל-לבבך בכל-הגוים אשר הדיחך יהוה אלהיך שמה: (ב) ושבת ער-יהוה אלהיך ושמעת בקלו ככל אשר-אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל-לבבך ובכל-נפשך: (ג) וישב יהוה אלהיך את-שבוחך ורחמך

(\*) ל' רבתי.  
(\*) י"א כקודם.

הַאֱלוֹת הָאֵלֶּה עַל-אַיְבֶיךָ וְעַל-שְׁנֵאֵיךָ אֲשֶׁר  
 רָדְפוּךָ: (ח) וְאַתָּה תָּשׁוּב וְשָׁמַעַת בְּקוֹל יְהוָה  
 וְעָשִׂיתָ אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם:  
 (ט) וְהוֹתִירָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ  
 בְּפָרִי בְטָנְךָ וּבְפָרִי בְהִמְתָּךְ וּבְפָרִי אֲדָמְתְךָ  
 לְטֹבָה כִּי יָשׁוּב יְהוָה לְשׁוּשׁ עֲלֶיךָ לְטוֹב  
 כַּאֲשֶׁר-שָׂשׂ עַל-אַבְתֶּיךָ: (י) כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל  
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁמֵּר מִצְוֹתַי וְחֻקְתַּי הַכְּתוּבָה  
 בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת כִּי תָשׁוּב אֵלַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ  
 בְּכָל-לְבָבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ: (יא) שְׂשִׁי (יב) כִּי  
 הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם לֹא-

## DEUTERONOMIO XXX

ledizioni sui tuoi nemici e contrarij, i quali ti perseguitarono. (8) Tu dunque ti correggerai, ed ubbidirai al Signore, ed eseguirai tutt' i suoi precetti, ch' io ti comando oggi. (9) Ed il Signore, Iddio tuo, ti farà avanzare [superare altrui] in prosperità, in ogni opera della tua mano, nel frutto del tuo ventre, e nel frutto del tuo bestiame, e nel prodotto della tua terra; poichè il Signore tornerà a godere del tuo bene, come godeva di quello de' padri tuoi. (10) Quando (cioè) ubbidirai al Signore, Iddio tuo, osservando i suoi precetti e statuti, scritti in questo libro della Legge, facendo ritorno al Signore, Iddio tuo, con tutt' il cuore e con tutta l' anima. (11) Imperciocchè questi precetti ch' io ti comando oggi non ti sono occulti, nè

וְיָשָׁב וּקְבַצְךָ מִכָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפְיַצְךָ יְהוָה  
 אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: (ח) אִם-יְהִי נִדְחָךְ בְּקִצְהַ  
 הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבַּצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם  
 יִקְחֶךָ: (ט) וְהֵבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ  
 אֲשֶׁר-יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ וְהִיטַבְךָ וְהִרְבֶּךָ  
 מֵאֲבֹתֶיךָ: (י) וּמַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-לִבְבְּךָ  
 וְאֶת-לִבְבֵי זֵרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ  
 בְּכָל-לְבָבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ: חמישי  
 (שלישי במהובר) (יא) וְנָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל-

## DEUTERONOMIO XXX

(4) Se, nella tua vita errante, ti troverai nell' estremità del cielo, di là ti raccoglierà il Signore, Iddio tuo, e di là ti piglierà. (5) Ed il Signore, Iddio tuo, ti condurrà al paese già posseduto dai tuoi padri, e lo possederai; ed egli renderati prospero e numeroso più dei padri tuoi. (6) Ed il Signore, Iddio tuo, circoncederà il tuo cuore, ed il cuore della tua progenie [cioè toglierà l' ottusità della mente]; in guisa che ami il Signore, Iddio tuo, con tutt' il cuore e con tutta l' anima, locchè sarà cagione della tua vita [cioè del tuo maggior bene]. (7) Ed il Signore, Iddio tuo, manderà tutte queste ma-

שנות בני עמון (שס"ו"ט ו'), עתה אשע את שנות יעקב (יחזקאל ל"ט כ"ה), בהפעיל ואין להקשות: איך יאמר תהלה ישע ה' אתכם למעמדכם הראשון, ואחר כן יאמר ורחוק? וכיולא בזה צירומה (כ"ט י"ד) ושבתי את שנותכם וקבלתי אתכם מכל הגוים — כי אנוס המוקראות הללו על דרך כלל ופרט כאמרו: ועש' ה' את שנותך כלומר ורחוק ועש וקבצך וגו'; ושבתי את שנותכם, כלומר וקבלתי אתכם וגו'. (ושב: ע' פירושי

הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַבֵּת  
 בְּדַרְכָיו וּלְשָׁמֵר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו  
 וְחַיִּית וּרְבִית וּבִרְכָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּאָרֶץ  
 אֲשֶׁר־אַתָּה בָּאֲשַׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: (12) וְאִם־יִפְנֶה  
 לְבַבְךָ וְלֹא תִשְׁמַע וְנִדְחִית וְהִשְׁתַּחֲוִית  
 לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעַבַּדְתָּם: מִפְּמִיר (13) הַגְּדַתִּי  
 לְכֶם הַיּוֹם כִּי אֶבְדֶּה תְּאֵבְדוֹן לְאֶת־אֲרִיכֵן יָמִים  
 עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן  
 לָבוֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: (14) הָעַדְתִּי בְכֶם הַיּוֹם  
 אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמּוֹת נָתַתִּי  
 לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבַחֲרָתְךָ בַּחַיִּים לְמַעַן

## DEUTERONOMIO XXX

leggi; e (così facendo) vivrai, e diverrai numeroso, ed il Signore, Iddio tuo, benediratti nel paese, alla cui conquista tu sei per andare. (17) Ma se il tuo cuore si volterà (d'altra parte), e tu non darai ascolto, ma travierai e ti prosternerai ad altri dèi, e presterai loro culto: (18) Io v'annunzio oggi che sarete perduti, nè durerete lungo tempo su quel paese, per andare a conquistare il quale tu sei per passare il Giordano. (19) Chiamo oggi a testimonj il cielo e la terra: la vita e la morte ti posi innanzi, la benedizione e la maledizione: scegli dunque la vita, onde viva tu e la tua progenie.

נִפְלְאוֹת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא־יִרְחַק הוּא: (12) לֹא  
 בַשָּׁמַיִם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה־לָנוּ הַשָּׁמַיִמָה  
 וְיִקְחֶה לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָהּ: (13) וְלֹא־  
 מֵעֵבֶר לַיָּם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲבֹר־לָנוּ אֶל־עֵבֶר  
 הַיָּם וְיִקְחֶה לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָהּ:  
 (14) כִּי־קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבְלִבְבְּךָ  
 לַעֲשׂוֹתוֹ: ס שְׁבִיעִי (רביעי במחובר) (15) רֵאֵה  
 נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמּוֹת  
 וְאֶת־הַמּוֹת וְאֶת־הָרַע: (16) אֲשֶׁר אֲנִי מְצִוֶּה

## DEUTERONOMIO XXX

lontani. (12) Non sono in cielo, onde tu abbi a dire: Chi mai salirà per noi in cielo, e li piglierà per noi, e ce li farà udire, perchè possiamo eseguirli? (13) Nè sono oltre mare, onde tu dica: Chi passerà per noi oltre mare, e li prenderà per noi, e ce li farà udire, acciocchè possiamo eseguirli? (14) Ma la cosa ti è molto vicina: tu l'hai nella bocca e nella mente, per poterla eseguire [cioè: tutt' il popolo avea da Mosè uditi i precetti, i quali poscia dovevano dai genitori ai figli, e dai sacerdoti a tutti, ripetersi ed inculcarsi]. (15) Vedi, io t'ho oggi posto davanti la vita ed il bene, e la morte ed il male. (16) Io cioè ti comando oggi d'amare il Signore, Iddio tuo, di seguirne le vie, ed osservarne i precetti, gli statuti e le

ציוויה כ"ט י"ד. (16) את הדברים: אינם הנכתיים, כי אין לומר על שכונתם  
 המות, כי קלים לכבש המוטע שתכרת וממות. וולכד כי בכל הנרכות והקללות לא

## לא

נב (א) וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים  
הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל: (ב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בֶּן־  
מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי הַיּוֹם לֹא־אוֹכֵל  
עוֹד לְצֵאת וּלְבֹא וַיְהִי־הָאָמַר אֵלָי לֹא־תֵעָבֵר  
אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: (ג) יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא יַעֲבֹר  
לְפָנֶיךָ הוּא־יִשְׁמֵד אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ

DEUTERONOMIO XXXI

## XXXI

(1) Indi Mosè andò, e tenne i seguenti discorsi a tutt' Israel.  
(2) E disse loro: Io ho in oggi cento vent'anni, non posso più andare e venire [cioè esercitare molta attività]; ed (oltracciò) il Signore mi disse: Non devi passare questo Giordano. (3) Il Signore, Iddio tuo, egli stesso passerà innanzi a te, egli distruggerà queste nazioni dal tuo cospetto, e tu l'e-

(א) לדעת משה"רר ע"ק ז"ל. וילך כמו וילך הלוך וגדל, ויהי קול השופר הולך ומזקק, וילך יד בני ישראל הלוך וקשה, כי הים הולך וסוער עליהם, הולך ואור עד כבון היום, וקראתם אותי והלכתם (ירמיה כ"ע י"ג). (ב) לא אוכל וגו': לא אוכל להניאכם ולהניאכם, או לנאת לפניכם ולנאת לפניכם אלא לנאת ולנאת בתם והוא כמו ולנאתך ובואך ידעתי (מ"ב י"ט כ"ז) ושעיה ל"ז כ"ח, ענינו להסתנועע

תַּחֲיֶה אֶתְּךָ וּנְרַעְךָ: (א) לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה  
אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַע בְּקִלּוֹ וּלְדַבְּקָה־בּוֹ כִּי הוּא  
חַיִּיךָ וְאַרְךָ יָמֶיךָ לְשִׁבְתָּ עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר  
נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתֶּיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק  
וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְתֵת לָהֶם: פ פ פ

DEUTERONOMIO XXX

(20) (Scegli cioè) d'amare il Signore, Iddio tuo, d'ubbidirgli, e tenerti attaccato a lui — poichè è egli la tua vita e la tua lunga durata — per durare su quella terra, ch' il Signore ha giurato ai tuoi padri, Abramo, Isacco e Giacobbe, di dare ad essi.

הזכיר דבר משה שאחר המוות. (ב) כ"ל לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו כי הוא חייך וארך ימייך, ה' הוא חייך, ואתה תצטרך לאהבה אותו ולדבקה בו לשבת על האדמה. ואמר כי הוא חייך ופני שאמר ולדבקה בו על דרך ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.